

P2DB-M-04173

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde

Dijkvak: Everinge-Van Hattum-Ellewoutsdijkpolder

Datum: 26 april 2004

Door: P.Goossen, Dienst Landelijk Gebied

M. Groenewoud

J. Perquin

02 DEC 2004 P. Hengst

Aanleiding

In 1996 is een begin gemaakt met de versterking van de zeeweringen langs de Westerschelde. Door Rijkswaterstaat werd geconstateerd dat bij de werkzaamheden verschillen in de vormgeving optraden tussen de dijkvakken waaruit de zeewering bestaat. Daarom is aan de Dienst Landelijk Gebied (DLG) gevraagd een landschapsvisie op de zeeweringen van de Westerschelde op te stellen. Deze is in november 1998 vastgesteld door het projectbureau Zeeweringen.

Vanaf dit moment wordt bij elk op te stellen bestek voor de aanpassing van de zeeweringen van de Westerschelde rekening gehouden met de adviezen uit de landschapsvisie.

Landschapsvisie algemeen

Het landschap op en rond de zeewering wordt bepaald door de Westerschelde en door de zeewering zelf, die zich als een continu lijnvormig element door het landschap beweegt. Uit de landschapsvisie blijkt dat de continuïteit wordt bepaald door:

- De waterdynamiek;
- De vegetatie;
- De historische dijkopbouw;
- De waterkerende functie.

Het continue, lijnvormige kenmerk van de zeewering dreigt echter te verdwijnen. Op basis van technische randvoorwaarden, de (min of meer toevallige) beschikbaarheid van het materiaal en de aanwezige natuurwaarden en -potenties en administratieve grenzen worden verschillende typen bekledingsmaterialen toegepast. Hierdoor treden grote verschillen op binnen dijkvakken en tussen de dijkvakken onderling.

De landschapsvisie geeft aan hoe bij de aanpassingen van de glooiingen aantasting van het beeld voorkomen/beperkt kan worden. Het beeld bestaat uit een horizontale zonering van bekledingsmaterialen op het dijklichaam en is tot stand gekomen door het patroon van bekledingsmaterialen te laten 'reageren' op de eerder genoemde aspecten.

Het advies komt in het kort neer op de volgende punten:

1. Het benadrukken van de horizontale opbouw door het toepassen van verschillende materialen in de onder- en de boventafel;
2. Donkere materialen gebruiken in de ondertafel;
3. Lichte materialen gebruiken in de boventafel;
4. Verticale overgangen beperken en zo min mogelijk in de boven- en ondertafel laten samenvallen;
5. Onderhoudspad niet met asfalt verharderen, maar bijvoorbeeld met betonblokken, om zo min mogelijk de grasberm te onderbreken;
6. In de landschapsvisie genoemde cultuurhistorische en recreatieve elementen krijgen extra aandacht;

008307 2004 PZDB-M-04173

WestAdvies landschappelijke vormgeving Zeewering

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde

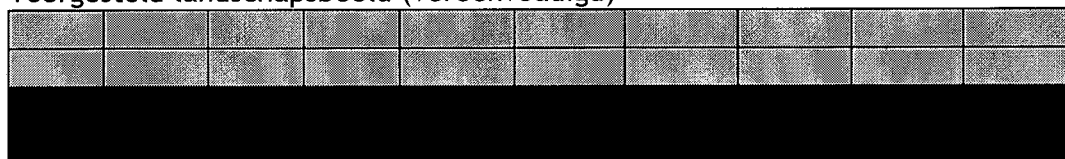
Dijkvak: Everinge-Van Hattum-Ellewoutsdijkpolder

Datum: 26 april 2004

Door: P.Goossen, Dienst Landelijk Gebied

7. Het afstrooien van de bovenste 4 meter van de glooiing met grond voor de sneller vestiging van grassen.

Voorgesteld landschapsbeeld (vereenvoudigd)

Nadere uitwerking dijkvak Everinge-Van Hattum-Ellewoutsdijkpolder

Het dijkvak Everinge-Van Hattum-Ellewoutsdijkpolder bestaat achtereenvolgens uit Fort Ellewoutsdijk, het haventje van Ellewoutsdijk en dijkvakken met een hoog voorland. Ter hoogte van Fort Ellewoutsdijk wordt de primaire waterkering gevormd door twee achter elkaar liggende dijken. De voorliggende dijk is met basalt, Haringman en betonblokken bekleed en de achterliggende dijk is een groene dijk. Dit advies gaat uit van variant A conform vrijgave document van Projectbureau zeeweringen (d.d. 1 maart 2004, P. Hengst, kenmerk PZDT-M-04051). Verder wordt uitgegaan van een overstroombare waterkering. Het advies is om in de voortliggende dijk donker gekleurde materialen te gebruiken in de ondertafel en licht gekleurde materialen te gebruiken in de boventafel (betonzuilen), de berm (eventueel hergebruik Haringman) en de binnenzijde van de dijk (dat is aan de kant van het Fort; eventueel hergebruik Haringman). Het heeft sterk de voorkeur de achterliggende dijk een groen dijk te laten. Verder gaat dit advies uit van weinig ingrijpende profielwijzigingen en is nader overleg met de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) nodig. Gezien de impact van de werkzaamheden in relatie tot het fort en de directe omgeving kan archeologisch of cultuurhistorisch onderzoek nodig blijken. Contactpersoon bij SCEZ is mevr. Miek Geerts (0118 - 631 881).

Bij het haventje van Ellewoutsdijk is het advies om de glooiing als een blinde glooiing achter de havendammen langs te trekken. De bekleding van de havendammen kan dan met rust gelaten worden en gespaard blijven. Indien de havendammen wel onderdeel blijven uitmaken van de primaire waterkering is hiervoor aanvullend advies nodig. Voor de bekleding van de dijk gelden de algemene uitgangspunten van een donker gekleurde ondertafel (betonzuil met basaltsplit) en een licht gekleurde boventafel (betonzuil). Gezien de cultuurhistorische waarde en recreatieve aantrekkingskracht is het van belang om zoveel mogelijk aan deze uitgangspunten te voldoen.

Bij het dijkvak met het voorland ligt de ondertafel volledig bedekt onder het voorland. Voor de bekleding van de ondertafel is de keuze van het materiaalgebruik in principe

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde

Dijkvak: Everinge-Van Hattum-Ellewoutsdijkpolder

Datum: 26 april 2004

Door: P.Goossen, Dienst Landelijk Gebied

---

vrijblijvend. Dit geldt overigens alleen als het voorland in de toekomst niet verdwijnt. Voor de boventafel is gebruik van licht gekleurde materialen gewenst (betonzuilen).

Tot slot kan het wenselijk zijn (o.a. vanuit ecologisch oogpunt) om de bovenste 4 meter van de glooiing af te strooien met grond voor de snellere vestiging van grassen.